

K působnosti Dopravního a energetického stavebního úřadu ve věcech souvisejících staveb

Úvodem

Dopravní a energetický stavební úřad (dále „DESÚ“) vznikl jako specializovaný stavební úřad v organizačním smyslu až během legisvakance zákona č. 283/2021 Sb., stavební zákon (dále „NStZ“) na základě tzv. velké novely zák. č. 152/2023 Sb., kterým se mění zákon č. 283/2021 Sb., stavební zákon, ve znění zákona č. 195/2022 Sb., a některé další související zákony. DESÚ byla ustanovením § 32 odst. 2 písm. a) NStZs účinností od 1. 1. 2024 svěřena primárně **agenda vyhrazených staveb** dle přílohy č. 3 NStZ. Ustanovení § 33 odst. 2 písm. b) NStZ zároveň tuto stěžejní působnost DESÚ rozšířilo o další množinu staveb a zakotvilo tak působnost DESÚ i „*ve věcech staveb souvisejících s vyhrazenými stavbami, jež by jinak byly v působnosti krajského stavebního úřadu nebo obecního stavebního úřadu*“. Citované ustanovení založilo DESÚ věcnou působnost ke stavbám souvisejícím s vyhrazenými stavbami, které by jinak byly v působnosti krajského stavebního úřadu anebo obecního stavebního úřadu. Účelem uvedeného kompetenčního pravidla je plně pokrýt působnost DESÚ i ve věcech dílčích staveb, které mají souvislost s vyhrazenou stavbou. Ustanovení § 33 odst. 2 písm. b) NStZ má u staveb souvisejících s vyhrazenou stavbou aplikační přednost před obecnými kompetenčními ustanoveními. Tento **princip akcesorické působnosti u souvisejících staveb** se objevil již v původním návrhu stavebního zákona při vymezení působnosti Specializovaného stavebního úřadu¹⁾. Důvodová zpráva ke stavebnímu zákonu danému ustanovení věnovala jen letmou zmínku o tom, že „*Působnost ve věcech staveb souvisejících je dána z toho důvodu, aby ucelené soubory staveb byly povolovány pouze jedním stavebním úřadem*“. Ideou zákonodárce tak bylo svěřit související (akcesorické) stavby DESÚ, a to k zajištění potřebné koordinace povolování a zohlednění všech vazeb a souvislostí mezi hlavní (vyhrazenou) stavbou a všemi stavbami s vyhrazenou stavbou souvisejícími. Záhy po účinnosti nového stavebního zákona se však v praxi ukázalo, že absence kritérií pro posuzování souvisejících staveb se stala zdrojem negativních kompetenčních konfliktů vznikajících rozdílným přístupem zúčastněných stavebních úřadů. Tyto spory do rozhodovacích procesů vnášejí nejistotu, prodlevy a řadu dalších negativních důsledků. Přestože posuzování souvisejících staveb z povahy věci provází značná kasuistika, v praxi DESÚ i ostatních stavebních úřadů je důležité vyjasnit, jakým způsobem a na základě

¹⁾ Sněmovní tisk 1008/0, VIII. volební období PSP ČR, ustanovení § 32 návrhu stavebního zákona.

jakých hledisek vyhodnocovat akcesoritu těchto staveb. Text si klade za cíl tuto problematiku přiblížit a nastínit možné přístupy k jejímu uchopení v aplikační praxi.

Kompetenční souvislosti

Související stavbu lze povolit ve dvojitým režimu, a to buď jako **samostatnou stavbu**, anebo jako **součást souboru staveb** dle § 5 odst. 3 NSTZ coby „vzájemně související stavby, jimiž se v rámci jednoho záměru uskutečňuje výstavba na souvislém území nebo za společným účelem.“²⁾ Pro druhý zmíněný případ platí kompetenční ustanovení § 37 odst. 3 NSTZ, dle kterého „U souboru staveb se příslušnost stavebního úřadu k vydání povolení záměru řídí příslušností k povolení záměru stavby hlavního souboru staveb. Stavební úřad je příslušný k provedení všech úkonů, postupů a vydání rozhodnutí podle tohoto zákona pro všechny stavby souboru staveb.“. Věcnou příslušnost stavebního úřadu k povolení související stavby má proto význam zvlášť zkoumat pouze v případech, kdy má být související stavba povolována separátně mimo soubor staveb v **samostatném řízení o povolení záměru**. Přestože se v praxi zdá být u vyhrazených staveb administrativně jednodušší souhrnné povolování souborů staveb, z různých důvodů mohou nastávat i situace, kdy bude třeba související stavbu povolit procesně nezávisle na povolování vyhrazené stavby.

Související stavby nejsou součástí hmotněprávní zákonné kategorizace staveb (§ 5 odst. 2 NSTZ), ale jde o průřezovou skupinu různých kategorií staveb, jejichž jednotícím znakem je pouze to, zda naplňují či nenaplňují znak souvislosti s vyhrazenou stavbou. Problematika souvisejících staveb je však primárně kompetenční záležitostí na úseku stavebního řádu a posouzení související stavby totiž **determinuje věcnou příslušnost stavebního úřadu**. Pro typově srovnatelnou stavbu se tak s ohledem na okolnosti případu může lišit věcně příslušný stavební úřad. Zatímco kompetence stavebních úřadů, provázané na jednotlivé kategorie jednoduchých, vyhrazených či ostatních staveb, lze interpretovat poměrně jednoznačně (typová povaha stavby, stanovené parametry stavby apod.), u souvisejících staveb je situace komplikovanější.

To, zda jde o související stavbu, se posuzuje *ex officio* jako předběžná otázka při zahájení řízení o povolení záměru. Toto prvotní posouzení provede vždy stavební úřad, kterému stavebník adresoval žádost o povolení záměru, jež by potenciálně mohl naplňovat znaky související stavby. Posouzení akcesority stavby není předmětem správního uvážení, ale toliko hodnocením objektivních skutečností. Závěr o související stavbě zakládá dle § 33 odst. 2 písm. b) NSTZ výlučnou věcnou působnost DESÚ. Zákon z uvedeného pravidla nezná žádné výjimky ani nepředpokládá případy, kdy by tento typ staveb mohl být ještě před povolením související stavby z působnosti DESÚ vyňat. Vzniknou-li v otázce posouzení související stavby pochybnosti, platí § 37 odst. 2 NSTZ („V pochybnostech, který stavební úřad je příslušný ve věcech týkajících se záměru“) a **příslušnost určí nadřízený stavební úřad**. S ohledem na možnou působnost DESÚ bude nadřízeným

²⁾ Definice souboru staveb byla v obdobném znění přijata z § 2 odst. 8 zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon).

orgánem dle druhu primární (vyhrazené) stavby dle přílohy č. 3 stavebního zákona buď Ministerstvo průmyslu a obchodu nebo Ministerstvo dopravy³⁾.

Působnost DESÚ dle § 33 odst. 2 písm. b) NStZ „*ve věcech souvisejících staveb*“ zahrnuje agendu jejich povolování, povolování jejich změn (§ 6 NStZ), povolování jejich užívání, vyžaduje-li to zákon (§ 230 NStZ), povolování a nařizování jejich odstranění (§ 247 resp. § 250 NStZ), výkon kontroly na úseku stavebního řádu (§ 291 a násl. NStZ) a výkon přestupkové pravomoci (§ 304 odst. 1 NStZ). Podstatné je proto nejen **prvotní určení příslušnosti DESÚ** pro povolení související stavby, ale i otázka **trvání příslušnosti DESÚ** pro úřední úkony spojené již s existující související stavbou. Ustanovení § 33 odst. 3 NStZ upravuje zákonné předpoklady pro zánik působnosti DESÚ tak, že „*K přechodu související stavby do působnosti krajského úřadu nebo obecního stavebního úřadu se vyžaduje změna účelu užívání.*“. Působnost DESÚ je z praktických důvodů odňata v důsledku změny účelu užívání související stavby. V takových případech tato výjimečná věcná působnost DESÚ pozbývá opodstatnění a agenda přechází do obecné působnosti krajského či obecního stavebního úřadu. Rozhodným je den právní moci rozhodnutí DESÚ o změně užívání související stavby dle § 6 odst. 2 NStZ, jímž se mění původní účelové určení související stavby navázané na vyhrazenou stavbu. Ačkoli to NStZ výslovně nepředpokládá, vedle těchto případů zániku působnosti DESÚ může působnost DESÚ k související stavbě zaniknout i z povahy věci, kdy by další trvání věcné působnosti DESÚ nemělo racionální důvod (arg. *ad absurdum*). V praxi půjde o související stavby, jejichž účelové určení se realizací vyhrazené stavby od počátku nezmění a ke změně účelu nedojde ani po realizaci vyhrazené stavby⁴⁾.

S působností DESÚ ve věcech souvisejících staveb se pojí i řada procesních otázek. Předně platí, že v případě souvisejících staveb je **instanční nadřízenost** obou ministerstev rozdělena jako u vyhrazených staveb. Ustanovení § 32b odst. 1 písm. a) NStZ zakotvuje působnost Ministerstva průmyslu a obchodu pro vyhrazené stavby dle přílohy č. 3 písm. d) až p) a výslovně i pro stavby s těmito vyhrazenými stavbami související. Zbytkovou působnost vůči DESÚ pak vykonává dle § 32a odst. NStZ Ministerstvo dopravy. Stran působnosti DESÚ ve věcech souvisejících staveb je aktuální i otázka použitelnosti § 82b zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů. Dle zmíněného ustanovení povolením záměru vyhrazené stavby DESÚ zároveň rozhoduje o povoleních vydávaných dle zákona o ochraně veřejného zdraví a současně jím nahrazuje závazná stanoviska, stanoviska, vyjádření a jiné úkony vydávané dle tohoto zákona, týkají-li se vyhrazené stavby povolované dle NStZ. Dle logického argumentu *a maiori ad minus* lze dovodit, že zmíněná **integrovaná působnost DESÚ na úseku ochrany veřejného zdraví pro vyhrazené stavby platí i pro související stavby**, přestože

³⁾ Specifická úprava je u souvisejících staveb pro energetickou bezpečnost § 1 odst. 5 písm. b) zákona č. 416/2009 Sb., o urychlení výstavby strategicky významné infrastruktury, jejichž povahu dle § 2e odst. 2 téhož zákona určí stanovisko DESÚ.

⁴⁾ Kupř. jde o přeložky územně kolidujících staveb dopravní nebo technické infrastruktury, která samy o sobě nejsou vyhrazenou stavbou, jejichž účel se realizací vyhrazené stavby a nutnou přeložkou nezmění.

na tento typ záměru § 82b zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví výslovně nepamatuje. Lze usuzovat, že úmyslem zákonodárce nebylo tuto integrovanou působnost omezit jen na vyhrazené stavby. Tomu napovídá i geneze daného ustanovení. Původní znění § 82b dle čl. XL bodu 8. zák. č. 284/2021 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím stavebního zákona, integrovalo tuto působnost všem stavebním úřadům. Stávající znění § 82b však bylo přijato až v důsledku odklonu od konceptu státní stavební správy na základě ustanovení čl. XIX bodem 14. tzv. velké novely zák. č. 152/2023 Sb. Výsledným zněním tohoto ustanovení tak byla integrovaná působnost stavebních úřadů na úseku veřejného zdraví redukována jen na vyhrazené stavby v gesci DESÚ. Akcesorická působnost DESÚ ve věci souvisejících staveb však zůstala v novelizovaném znění § 82b patrně legislativním nedopatřením opomenuta. Tento výkladový přístup nepřímou potvrzuje i § 226 odst. 3 NSTz, který předpokládá integrovanou působnost DESÚ v oblasti ochrany veřejného zdraví bez ohledu na to, zda jde o vyhrazenou stavbu či stavbu s ní související. Lze proto uzavřít, že § 82b zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví pokrývá i působnost DESÚ ve věcech souvisejících staveb. Uvedené kompetenční pravidlo má význam nejen pro vymezení působnosti DESÚ, ale i pro instanční postup v řízení o povolení záměru související stavby. V odvolacím řízení na základě odvolání proti rozhodnutí DESÚ o povolení související stavby bude problematika veřejného zdraví posuzována v intencích již zmíněného § 226 odst. 3 NSTz a nikoli jako integrovaný odvolací přezkum prvostupňového závazného stanoviska dotčeného orgánu ochrany veřejného zdraví dle § 149 odst. 7 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád (dále „správní řád“).

Koncept souvisejících staveb může v praxi přinést i nesprávné vyhodnocení této kompetenční otázky. K vadám rozhodnutí v důsledku nesprávného vyhodnocení související stavby může docházet obousměrně, kdy o související stavbě nepřípustně rozhodne obecní stavební úřad či krajský stavební úřad, tak i tehdy, pokud nesprávně rozhodne DESÚ. Situaci problematizuje i atypické postavení DESÚ v soustavě stavebních úřadů, kdy DESÚ u řady potenciálně souvisejících staveb není vůči obecním či krajským stavebním úřadům nadřízeným stavebním úřadem. **Nesprávná volba příslušnosti** tak může implikovat nezákonnost rozhodnutí stavebního úřadu o související stavbě, ve hře je ale i nicotnost § 77 odst. 1 správního řádu, nevydal-li by daný akt ani stavební úřad nadřízený věcně příslušnému stavebnímu úřadu. Nulita správního aktu je však u velkých infrastrukturních projektů nadmíru problematická (kupř. v kontextu veřejného zadávání, dotačního financování, vyvlastnění, soukromoprávních vztahů spojených s výstavbou apod.). Důvod nicotnosti, spočívající v tom, že správní orgán nebyl k vydání rozhodnutí vůbec věcně příslušný, platí tam, kde pravomoc byla zákonem svěřena výhradně jinému orgánu či nebyla-li taková pravomoc přiznána žádnému správnímu orgánu. Přestože u rozhraní mezi působností obecního a zvláštního stavebního úřadu judikatura v některých případech nicotnost dovodila⁵⁾,

⁵⁾ Kupř. rozsudek Krajského soudu v Plzni č.j. 57 A 29/2022-251 ze dne 9. 5. 2023 shledal nicotným kolaudační souhlas pro absolutní věcnou nepřípustnost, neboť kolaudovaná stavba byla lesní cestou

působnost ve věcech souvisejících staveb je pojata odlišně. Tato působnost není totiž pro určitý typ záměrů svěřena exkluzivně jednomu stavebnímu úřadu, ale závisí na posouzení povahy možné související stavby. Tato působnost stavebního úřadu je tak v zásadě prostupná a lze jí co do požadavku úřední odbornosti rovnocenně zajistit jak z pozice DESÚ, tak i krajskými či obecními stavebními úřady, jimiž tyto stavby běžně náleží. Neplatí tedy, že by DESÚ nebo naopak krajský či obecní stavební úřad nebyl k projednání věci vůbec věcně příslušný ve smyslu § 77 odst. 1 správního řádu. Případy nesprávného vyhodnocení povahy související stavby tak **neimplikují nicotnost rozhodnutí stavebního úřadu**, ale případně pouze nezákonnost. Oporou pro tento závěr je i judikatorně využitelná analogie rozhraničení působnosti orgánů státní správy v jiné oblasti státní správy⁶⁾. I případnou nezákonnost je však nutno posuzovat nadměru zdrženlivě, posouzení souvisejících staveb je mnohdy hraniční a v řadě případů bude obhajitelné obojí možné kompetenční řešení. Je proto namístě upřednostnit rezervovaný postoj a zpětně zpochybnění daných rozhodnutí z kompetenčních důvodů vyhradit jen výjimečným případům. Takový přístup lze *de lege ferenda* i kodifikovat. Za účelem posílení právní jistoty lze zvažovat legislativní řešení, jež by mohla nejen usnadnit prvotní určení věcné příslušnosti, ale i potlačit negativní důsledky nesprávného vyhodnocení souvisejících staveb. V úvahu přichází předně pravidlo, dle něhož, rozhodl-li by ve věci související stavby v prvním stupni DESÚ anebo běžně věcně příslušný stavební úřad, zákon by upřednostnil tuto fakticitu a nebylo by možné věcnou působnost zpětně zpochybnit. Další eventualitou by mohlo být určení příslušnosti u souvisejících staveb dohodou zúčastněných stavebních úřadů, anebo fakultativní převzetí působnosti (*ad hoc*) u konkrétní související stavby ze strany DESÚ⁷⁾.

Posuzování souvisejících staveb

Konstrukt související (akcesorické) stavby je zaveden kompetenčním ustanovením § 33 odst. 2 písm. b) NStZ, aniž by měl svůj hmotněprávní odraz v základních pojmech stavebního řádu. Z označení související stavba lze v obecné rovině dovodit pouze to, že **pojmově vždy půjde o stavbu** dle § 5 odst. 1 NStZ. Působnost DESÚ tak nepřichází v úvahu u terénních úprav (§ 8 NStZ) či zařízení (§ 7 NStZ), byť by byly povolovány samostatně a se zřetelnou účelovou vazbou na vyhrazenou stavbu. I povolování těchto záměrů v gesci obecních či krajských úřadů je však namístě v případě potřeby koordinovat s výstavbou vyhrazené stavby. Související stavby v praxi mohou mít souvislost s **jakoukoli vyhrazenou stavbou** dle přílohy č. 3 NStZ. Naopak související stavbou nebudou objekty, které

(veřejně přístupnou účelovou komunikací) v působnosti speciálního stavebního úřadu.

⁶⁾ Dle rozsudků Nejvyššího správního soudu č.j. 6 Ads 87/2013-131 ze dne 23. 4. 2014 a č.j. 6 Ads 62/2013-57 ze dne 11. 12. 2013 není nicotné rozhodnutí Státní zemědělské a potravinářské inspekce o přestupku, disponoval-li tento orgán obecně kontrolní a přestupkovou pravomocí dle zák. č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, přestože předmět kontroly zakládal působnost jiného správního orgánu, resp. orgánů veterinární správy.

⁷⁾ Tyto konstrukce však vyžadují vždy právní základ. Srov. náleží Ústavního soudu. zn. IV ÚS 150/01 ze dne 9. 10. 2003.

jsou dle NStZ⁸⁾ či dle zvláštních zákonů⁹⁾ již definičně součástí vyhrazené stavby samotné, tyto případy tak nejsou v režimu související stavby, a naopak pro ně platí primární působnost DESÚ dle § 33 odst. 2 písm. a) NStZ pro vyhrazené stavby. Přesto však i s těmito souvisejícími stavbami, jež jsou *per definitionem* vyhrazenými stavbami, teoreticky mohou souviset i jiné související stavby mimo danou definici.

Okruh souvisejících staveb nelze paušalizovat a v praxi přichází v úvahu široká skupina možných staveb. Enormně široký je tak nejen okruh potenciálních souvisejících staveb, ale i množina (primárních) vyhrazených staveb dle přílohy č. 3 NStZ. U záměrů veřejné dopravní či technické infrastruktury, které tvoří dominantní podíl vyhrazených staveb, sice § 10 odst. 1 písm. a) a b) NStZ předpokládá existenci souvisejících staveb, avšak NStZ ani zde blíže nestanoví, co se jimi rozumí. Vyhrazené stavby jsou nad rámec NStZ též předmětem speciálních úprav, zdaleka ne všechny tyto předpisy se však o souvisejících stavbách, byť jen zmiňují, natož aby obsahovaly jejich komplexní úpravu (např. bližší kritéria posouzení související stavby s přihlédnutím ke specifikům dané vyhrazené stavby, taxativní výčet typově souvisejících staveb apod.). Zmínku o souvisejících stavbách obsahuje kupříkladu § 17 odst. 2 zákona č. 13/1997 Sb. o pozemních komunikacích, dle kterého se za související stavbu (být primárně pro účely posouzení veřejné prospěšnosti) považuje i stezka pro cyklisty a stezka pro chodce a cyklisty souběžná se silnicí nebo místní komunikací I. třídy. I zde však jde o jednotlivost nežli o ucelenou úpravu. Úprava souvisejících staveb v NStZ i zvláštních úpravách je tedy jako celek značně kusá, což klade na správním praxi stavebních úřadů značné nároky na vyhodnocování jednotlivých případů¹⁰⁾.

Podstatné je dále zmínit, že zákonodárce v § 33 odst. 2 písm. b) NStZ neváže pojem související stavby jen na povolování vyhrazených staveb [(prvo)povolování novostaveb], ale **akcesoritu pojímá jako obecnou souvislost s vyhrazenými stavbami**. Související stavby se tak mohou vázat i na stávající (existující) vyhrazené stavby. V úvahu tak přicházejí i ostatní formy rozhodování o vyhrazených stavbách. Souvislost související stavby může být dána i v důsledku změn vyhrazených staveb dle § 6 NStZ, popřípadě i ve vazbě na odstraňování vyhrazených staveb. I v případě dvou posledně uvedených skupin případů tak nelze existenci související stavby *a priori* vyloučit.

Jde-li o způsob posuzování souvisejících staveb, status související stavby s vyhrazenou stavbou vychází z pojmu „*souvislost*“. Souvislost s vyhrazenou

⁸⁾ Dle přílohy č. 3 písm. n) NStZ jsou vyhrazenou stavbou vždy i s těžbou související stavby určené k úpravě a zušlechťování nerostů prováděných v souvislosti s jejich dobýváním. Totéž platí dle přílohy č. 3 písm. l) NStZ i pro stavby související se stavbou jaderného zařízení, nacházející se uvnitř i vně areálu jaderného zařízení.

⁹⁾ Kupř. skladovací zařízení ve smyslu § 3 odst. 1 zákona č. 189/1999 Sb., o nouzových zásobách ropy, o řešení stavů ropné nouze a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o nouzových zásobách ropy), které jsou dle přílohy č. 3 písm. i) NStZ jakožto součást produktovodu vždy vyhrazenou stavbou.

¹⁰⁾ Posuzování souvztažnosti staveb je ostatně běžně předmětem sporů ve správních postupech, ale i následného soudního přezkumu. Srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu č.j. 8 As 112/201660 ze dne 29. 6. 2017, č.j. 4 As 202/2021-44 ze dne 13. 1. 2022 a další rozhodnutí.

stavbou lze interpretovat jako souvztažnost mezi vyhrazenou stavbou a stavbou nevyhrazenou, která vypovídá o vazbě související stavby na konkrétní vyhrazenou stavbu či více takových staveb. Rozhodující je **účel užívání související stavby**, což nepřímou plyne z § 33 odst. 3 NStZ, které upravuje vynětí související stavby z působnosti DESÚ právě ve vazbě na změnu účelu užívání související stavby. Byť jde o opačnou časovou souslednost trvání působnosti DESÚ, je namíste dané pravidlo uplatnit i v otázce založení působnosti DESÚ.

Znak souvislosti (akcesority) je nutno vždy vyložit v konkrétním případě, a to s přihlédnutím ke všem objektivním skutečnostem. Určující je vždy **materiální kritérium**, není rozhodující, jak je určitá stavba formálně označena stavebníkem. Relevantní není ani subjekt stavebníka související stavby, stavebník vyhrazené stavby či vlastník stávající vyhrazené stavby mohou být různé subjekty. Posouzení povahy související stavby je namíste provést primárně na základě vyhodnocení popisu a charakteristiky dané stavby, ze kterých by měl být zřejmý účel stavby, jakož i po zhodnocení povahy a účelu vyhrazené stavby samotné, ve vztahu k níž se vazba související stavby posuzuje. Zákonodárcem zvolený právní pojem „*souvislosti s vyhrazenou stavbou*“ však nelze vykládat ryze jazykově tak, aby za související stavby se stavbou vyhrazenou byly považovány veškeré myslitelné stavby v území, které se mohou vyhrazené stavby, byť jen nepřímou, okrajově, či jen potenciálně, určitým způsobem pouze týkat. Pojem „*souvislosti se stavbou vyhrazenou*“ tak není zcela bezbřehý a souvislost se stavbou vyhrazenou stavbou je namíste dovodit tehdy, má-li toto spojení technické opodstatnění. Při hodnocení související stavby a obecně pojmu „*souvislosti*“ je rozhodující, aby souvislost určité stavby, dána jejím účelem, měla s vyhrazenou stavbou hlavní v jádru vždy důvody, které vychází z potřeby zohlednit vazby související stavby se stavbou vyhrazenou. Uvedené platí s ohledem na smysl a účel právní úpravy, kdy institut související stavby je kompetenční výjimkou z běžné působnosti stavebního úřadu. Výjimky z obecných kompetenčních pravidel je namíste vykládat restriktivně¹¹⁾.

Znak souvislosti se stavbou vyhrazenou není zpochybněn ani tím, že související stavba má plnit i další (sekundární) účel, který s vyhrazenou stavbou nesouvisí, postačí, pokud související stavba naplňuje znak souvislosti pouze zčásti. Pro posouzení související stavby mohou být určující předně technické nároky na vyhrazenou stavbu (zejména z hlediska požadavků vybudování či zkapacitnění související infrastruktury). Roli mohou hrát i veřejnoprávní požadavky zvláštních předpisů či aktů dle nich vydaných, které předurčují určité technické řešení vyhrazené stavby (kupř. v oblasti životního prostředí, požární bezpečnosti, ochrany veřejného zdraví apod.). Rozhodující naopak není místní hledisko, které může být spíše pomocným kritériem, sama vzdálenost související stavby od vyhrazené stavby není určující. Směrodatné není ani hledisko trvalosti související ani vyhrazené stavby. Související stavby mohou mít jen dočasný či jednorázový účel k uskutečnění výstavby vyhrazené stavby (např. úprava říčních cest či pozemních komunikací k transportu nadrozměrných komponent pro výstavbu vyhrazené stavby) či navázány na užívání vyhrazené stavby nebo

¹¹⁾ Podpůrně lze odkázat na závěry nálezu Ústavního soudu sp. zn. I.ÚS 144/2000 ze dne 15. 11. 2001 stran restriktivního výkladu výjimek z obecné příslušnosti soudů v civilním soudnictví.

její části, popřípadě na určitou fázi provozu či fázi životního cyklu vyhrazené stavby, či mohou být navázány na změnu či odstranění vyhrazené stavby. Pomocným hlediskem k posuzování souvztažnosti staveb může být též obsah územně-plánovací dokumentace, územní studie či další podkladů (např. výstupy z procesu EIA, či jiné relevantní dokumenty).

Související stavby dokonce mohou být i vyhrazenými stavbami a jedna vyhrazená stavba tak může souviset s jinou vyhrazenou stavbou, typicky u komplexních záměrů dopravní a technické infrastruktury (např. stavby technické infrastruktury určené k provozuschopnosti stavby dopravní či těžební infrastruktury, železniční vlečka k průmyslovému objektu apod.). Z kompetenčního hlediska je k takovým souvisejícím stavbám věcně příslušný DESÚ již dle primárního ustanovení § 33 odst. 2 písm. a) NStZ, dle kterého DESÚ bez dalšího „*vykonává působnost stavebního úřadu ve věcech vyhrazených staveb*“, lhotejno zda jde o samostatnou vyhrazenou stavbu či vyhrazenou stavbu naplňující znaky související stavby se stavbou vyhrazenou. Posuzování souvisejících staveb má proto opodstatnění jen u kategorií staveb, které nejsou vyhrazenými stavbami, a které by v běžných případech byly ve věcné působnosti krajského či obecního stavebního úřadu.

Související stavbou však budou pojmově vždy **podmiňující stavby**, jejichž potřeba je vyvolána změnami v území, které nutně nastanou realizací vyhrazené stavby. Zejména půjde o realizaci přeložek liniových staveb veřejné infrastruktury. V této souvislosti lze odkázat na závěry rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 4. 2023 čj. 10 As 358/2022-04. Tento rozsudek byl vydán za účinnosti právní úpravy zákona č. 183/2006 Sb. a zákona č. 416/2009 Sb. ve znění do 31. 12. 2023, zabýval se však pojmem „*související stavby*“, který byl v ustanovení § 1 odst. 2 zákona č. 416/2009 Sb. užít terminologicky obdobně pro účely tam obsažené definice dopravní infrastruktury. Z rozsudku plyne, že přeložka plynovodu je stavbou související se stavbou silnice I. třídy dle ustanovení § 1 odst. 2 zákona č. 416/2009 Sb. Uvedené závěry judikatury jsou přenositelné i pro ostatní stavby dopravní infrastruktury ve vztahu k přeložkám jiných druhů technické infrastruktury, které hlavní stavba v území vyvolá. Za související stavby lze dále považovat i doprovodné či doplňkové stavby technické infrastruktury, jejichž realizace není nutně nezbytná, ale jejich účelové určení je na vyhrazenou stavbu navázáno.

Závěrem

Institut souvisejících staveb v kompetenci DESÚ je z koncepčního hlediska integrujícím prvkem k zajištění žádoucí koordinace při povolování vyhrazených staveb. V aplikační praxi však již od počátku účinnosti nového stavebního zákona přináší interpretační obtíže. Související stavby se stavbami vyhrazenými jsou heterogenní skupinou dílčích záměrů, jejichž posuzování provází značná kasuistika. Řada případů tak vyžaduje zevrubné úřední posouzení všech aspektů potenciálně související stavby, tak i primární (vyhrazené) stavby, a v případě sporu si žádá mnohdy i intervenci ústředních správních úřadů. Správní praxe stavebních úřadů postupem času řadu typově shodných vazeb mezi stavbami

vyjasní, vždy však bude čelit i situacím skutkově novým či atypickým, které budou vyžadovat individuální přístup.

Shrnutí:

Článek se zabývá institutem související staveb ve vazbě na působnost Dopravního a energetického stavebního úřadu. Příspěvek se věnuje jednotlivým aspektům problematiky souvisejících staveb a s tím spojeným procesním důsledkům pro povolovací proces dle zákona č. 283/2021 Sb., stavební zákon.

Klíčová slova: stavební zákon, Dopravní a energetický stavební úřad.

On the competence of the Transport and Energy Construction Office in matters related to construction – summary:

The article deals with the institute of related buildings in relation to the jurisdiction of the Transport and Energy Building Office. The article discusses individual aspects of the issue of related buildings and the associated procedural consequences for the permitting process according to Act no. 283/2021 Coll., Building Act.

Keywords: Building Act, Transport and Energy Building Authority.